

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Abonementa za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XL

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v torek, dne 25. septembra 1928.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 114.

Ivan Mohorič:

Revizija železniške tarife.

Jutri se nadaljujejo v Zagrebu ankete, ki jih je priredil tarifni odbor s predstavitelji posameznih panog gospodarstva. Pretekli teden je razpravljalo v Beogradu o predlogih agrarnih krogov in o željah agrarne industrije in izvoznikov, nato je sledila razprava o tarifnem tretiranju proizvodov montanske industrije, o klasifikaciji gradbenega materiala in končno o potrebi izpremembe pozicij in tarif, ki tangirajo papirno industrijo. V Zagrebu prične razprava o predlogih naše najbolj razvite industrijske panoge, lesne industrije, in o izvozu šumskih produktov. V ta namen je savez šumskih industrijalcev sklical že za torek, dne 25. septembra predkonferenco interesentov, na kateri bodo zastopani tudi lesni industrijalci iz Slovenije, da po možnosti enotno formirajo svoje zahteve. Nadalje se bo v Zagrebu razpravljalo o zahtevah kemične industrije, katere želje so zelo mnogobrojne, nato o potrebah tarifnih olajšav za metalurško industrijo, ki je bila dosedaj prava pastorka v tarifi. Končno pride ponovno na tapeto vprašanje tarife za cement, a zaključna razprava bo veljala reviziji luških tarif, glede katerih nastaja sedaj po ratifikaciji netunskih konvencij dokaj nova situacija.

Materijal predlogov, ki je bil predložen tarifnemu odboru, je zelo obsežen in v mnogem oziru kontradiktoren. Predlogi posameznih skupin industrij, katerih interesi se križajo, si nasprotujejo in izključujejo drug drugega in tarifnemu odboru pripade delikatna naloga, da skuša spraviti te predloge v sklad z interesi splošnega gospodarstva in jih po

možnosti koordinirati. Mnogi interesi so stavili preko svojih zbornic tarifnemu odboru reakcionarne predloge, ki stremijo za tem, da se celo omrežje naše države porazdeli v posamezna interesna področja, tarife rajonirajo ter na ta način prepreči odnosno vsaj oteži konkurenca blaga iz drugih produkcijskih področij. Jasno je, da bi industrija v Sloveniji pri taki koncepciji tarif najslabše odrezala, ker se mora že itak danes pri prodaji svojih proizvodov v notranjosti države boriti z občutno konkurenco inozemstva, ki dovažajo svoje blago po Donavi ceneje v naša rečna pristanišča. Pojavljajo se pa tudi v veliki meri predlogi za diferenciranje raznih vrst blaga, ki je slično in se le v cenah nekoliko razlikuje. Eden izmed takih predlogov je zahteva, da naj se tarifarno loči lignite od ružavga premoga, strešne od zidne opeke itd. Dosedanje ankete so že prilično razjasnile položaj v takih spornih primerih tako, da tarifnemu odboru glede takih predlogov objektivna presoja položaja ne bo več težka.

Čaka pa tarifni odbor mnogo težja, nevhvalna in odgovorna naloga, ki obstoja v tem, da skuša ohraniti pri tarifni reformi, ki se ima izvesti v okviru do 20% zvišanja blagovnih tarif, kontinuiteto v našem produkcijskem procesu, da reforma tarif ne prekine stabilizacije in konsolidacije prilik v našem gospodarstvu ter da očuva vsaj sedanje ravnotežje med domačo produkcijo in inozemsko konkurenco. Rešitev tega vprašanja, ki je pri naši gospodarski strukturi zelo komplicirano in delikatno, bo zahtevala precej časa, treznega in razumnega prevdarka in napora.

Prometna mizerija.

Kritično pomanjkanje vagonov v Sloveniji je še vedno na dnevnem redu in zdi se, da bo kljub vsem pritiskom, posredovanjem ter opelom ostalo do konca glavne izvozne sezone, to je do Božica, enako akutno. Ne bi imelo torej smisla veliko vračati se na to vprašanje, ako se ne bi bili pojavili pri proučevanju vzrokov sedanjega pomanjkanja vagonov novi momenti. Izkazalo se je namreč, da stoji danes glede pokrivanja potrebe na vagonih relativno najboljše subotička direkcija, za njo prihaja beograjska, potem zagrebška in sarajevska, a na zadnjem mestu je Slovenija. Res, da v nobeni direkciji ni pokrito polno število naročil, vendar je med odstotkom, v katerem se pokrivajo naročila vagonov v Vojvodini in v Sloveniji več odstotna razlika. Pri tem pa moramo pomisliti, da je potreba Vojvodine na vagonih baš v sedanjih mesecih najmočnejša in da se razlike med potrebo vagonov, ki znaša nad 25%, niti od daleč ne da primerjati z razmerami v Sloveniji, kjer je razlika med izvozno sezono in normalnim dnevnim tovorom prav neznatna, ki gre največ do 50%.

Res je tudi, da je Generalna direkcija izdala nekaj ukrepov, da omogoči hitrejšo cirkulacijo vagonov in enakovrednejšo porazdelitev razpoložljivih tovarov med interesente raznih gospodarskih panog, vendar se zdi, da bo treba seči še po nadaljnjih ukrepih, da se situacija zboljša. Tako na primer, ne vidimo razloga, zakaj se

ne bi pri sedanji mizeriji vagonov reducirali izvoz železne rude, katere gresta dnevno dva vlaka na Madžarsko oziroma v Češkoslovaško, na polovico oziroma na eno tretjino in ostale dal na razpolago onim eksporterjem, ki že po cele mesece niso dobili naročenih vagonov. Ako vzamemo, da sedaj dnevno nakladamo 100 vagonov železne rude in da so vagoni najmanj teden dni na poti, vidimo kaj bi se lahko tudi prišlo.

Če vse to razmotiramo, se ne moremo ubraniti kritike, da so sedanjí ukrepi Generalne direkcije in dispoziције Centralne podele kola ostali po večini le na papirju in da od aviziranih vagonov ni prišla v območje ljubljanske direkcije niti polovica. Enkrat ni bilo lokomotiv, da bi odpeljali prazne vagone, drugič ni bilo vlakov, katerim bi se bili še lahko priklopili prazni vagoni, ker je bil vsak vlak že do skrajnosti obremenjen, in kar se jih je odposlalo, porazgubili so se po poti na območju zagrebške direkcije. Poleg tega imamo utis, da tudi prometna služba na vzhodu države ni na višku in da so organi vagone, ki so bili disponirani drugam, enostavno uporabili v svojem območju. Generalna direkcija je sedaj poslala na progo kontrolne organe, ki imajo preiskati vse podobne primere in nadzorovati vozovno službo in zatrjuje se nam, da se bo situacija za Slovenijo polagoma do konca meseca zboljšala.

Zbornica za TOI je po svojem zastopniku pretekli teden ponovno intervenirala osebno pri Generalnem direktorju in predložila podatke o po-

sledicah sedanjega prometnega zastojanja. Generalni direktor Gjurič je z ozirom na to situacijo odredil, da se mora vzpostaviti ravnotežje v kritju vagonov med posameznimi direkcijami in da se mora v Slovenijo vrniti potrebno število vagonov, da se pokrije potreba rudnikov in vsaj deloma zadosti tudi potrebam industrije in eksporta. V resnici se je zadnje dni za rudnike položaj nekoliko zboljšal in je bilo danes dostavljenih tudi ca 50 vagonov za civilni tovor, kar pa seveda niti od daleč ne odgovarja narčilom, ki znašajo na področju ljubljanske direkcije vsled velikih zastankov še vedno okrog 2000 vagonov dnevno. Posledice tega vidimo vsak dan in ravno danes nam je javljen nov primer, da ste morali dve vrčki iz kočevskega kraja plačati velike vsote za stojnino za ladjo, ki je čakala na les, ki bi se moral v Splitu kreti za Albanijo, a ga naši izvozniki radi pomanjkanja vagonov niso mogli tja pravočasno dobaviti. Taki primeri, v katerih cela kupčija konča z izgubo ne le dobička, ampak mnogo krat celo robe in povrh še z gmožno škodo, se vedno množijo in pretvarjajo vso izvozno trgovino naravnost v hazard.

PLACEVANJE DAVKA S 20% PRIZNANICAMI.

Ob plačilu davčnih zaostankov s priznancami o 20% odbitku ob žigosanju kronskih novčanic je davčni urad priznanico, ako se je glasila na večjo vsoto nego je znašal davčni zaostanek, prevzel in za razliko med davčnim zaostankom in vsoto, na katero se je glasila prvotna priznanica, izdal novo priznanico. Sedaj je nastalo vprašanje, ali se morejo na novo izdane priznanice porabiti za plačilo davčnih zaostankov po členu 57. finančnega zakona 1928/29. Generalna direkcija državnega računovodstva je na to konkretno vprašanje z razpisom D. R. br. 90.177 odločila sledeče: V navodilu za izvrševanje proračuna za 1927/28 D. R. br. 54.300 od 19. aprila 1927 je v § 3. pod a) II. oddelek jasno pojasnil slučaj, kadar davčni zaostanek do konca l. 1926 znaša manjšo vsoto nego ono, na katero se priznanica glasi. V tem slučaju znači, da je davčni zaostanek do konca leta 1926 plačan z enim delom priznanice, a za ostanek do vsote priznanice se izda nova priznanica. Potemtakem tu ne more biti mišljeno plačilo po l. 1926 nastalega davčnega zaostanka, ker ni za to nikake zakonske podlage, kajti tudi po členu 98. finančnega zakona za 1928/29 je urejeno samo plačevanje davčnih zaostankov, nastalih do konca l. 1924. Vsled tega naj se priznanice o 20% odbitku še nadalje hranijo, dokler ne bo odločeno, kako se bodo likvidirale še ostale priznanice, izdane ob markiranju kronskih novčanic.

* * *

OBERSTNA MERA ZA ZASTAVLJALNICE NA HRVATSKEM, V SLAVONIJI, V VOJVODINI IN V BOSNI TER HERCEGOVINI.

Minister za trgovino in industrijo je odločil, da obresna mera zastavljalnic v navedenih pokrajinah, ki se bavijo z izplačevanjem posojil na račun zastave, ne sme presegati 24%, vračunši vse režijske in druge stroške.

Dr. Jos. Pretnar:

Reorganizacija obrtnega in trgovskega nadaljevalnega šolstva.

(Nadaljevanje.)

2. Vzdrževanje šol.

V okolišju obeh oblasti Slovenije se je število obrtnih nadaljevalnih šol (vštevši gostilničarske in druge strokovne šole) gibalo okrog 70—80, število trgovskih nadaljevalnih šol pa okrog 10—12. Na teh šolah je bilo skupno nekaj nad 7000 učencev, torej skoro dve tretjini vseh vajencev, ki bi prihajali v poštev za obrtno nadaljevalno šolo. Od teh števil odpade na vsako oblast približno polovica.

Vzdrževanje teh šol je stalo po proračunih:

1. V ljubljanski oblasti:

a) za obrtne nadaljevalne šole zunaj Ljubljane povprečno letno . . .	Din 550.000—
b) za obrtne in strokovne nadaljevalne šole v Ljubljani . . .	„ 270.000—
c) za čiste trgovske nadaljevalne šole na leto povprečno . . .	„ 160.000—
Skupaj . . .	Din 980.000—

Visoko število za Ljubljano pojasnjuje dejstvo, da je tu ena splošna in sedem strokovnih nadaljevalnih šol s skupno okroglo 1600 učenci.

2. V mariborski oblasti:

a) za obrtne nadaljevalne šole povprečno letno . . .	Din 600.000—
b) za gostilničarske šole . . .	„ 40.000—
c) za trgovske nadaljevalne šole . . .	„ 130.000—
Skupno povpr. letno . . .	Din 770.000—

Pri ustanavljanju šol po načelih, o katerih bode razpravljalo eno prihodnjih poglavij, bi se za dogledno bodočnost število šol ne pomnožilo dosti. Tudi na pomnožitev vajencev ni računati, ker so zadržuje sprejele v svoja pravila določbe o maksimiranju števila vajencev, ki ga sme imeti poedini obrtnik ali trgovec. To bo število vajencev potiskalo navzdol. Število šol in vajencev zato v bodoče ne bo znatnejše uplivalo na proračun vzdrževanja. — Tudi ni misliti na povečanje stroškov radi morebitnega povišanja honorarjev. To je itak doslej maksimum in bi se moralo temeljito urediti, ker so honorarji nenaki.

Edin bistven povišek bi povzročila boljša oprema šol z učili. Ta povišek pa bi se dal prenesti, osobito če se nabave vrše postopoma.

Iz navedenega vidimo, da gre pri vzdrževanju obrtnih in trgovskih nadaljevalnih šol v ljubljanski oblasti za povprečni letni znesek 900.000 do 1.000.000 dinarjev, pri šolah mariborske oblasti pa za znesek okroglo 800.000 dinarjev.

Državni prispevek je bil največ letno 400.000 Din, a to le enkrat, sicer pa je stalno padal in dosegel lani borih nekaj desetisočev. Zbornica TOI je prispevala letno razmeroma jako velike podpore, ki so za svrhe teh šol znašale letno povprečno 150.000 do 175.000 Din. Ostalo so do lanskega leta prispevali drugi činitelji. Lani sta nastopili obe oblastni skupščini in

sicer je prispevala ljubljanska 161.532 dinarjev, mariborska pa 200.000 Din. Mora se priznati, da so mnogim šolam rešile življenje ravno podpore Zbornice TOI in Oblastne skupščine.

Bistvo rešitve celega vprašanja o vzdrževanju teh šol je v tem, da se preskrbi vsaj znatnejšemu delu stroškov kritje v stalnih podporah, na katere vsaka obstoječa in dovoljena šola lahko z gotovostjo računa. Inicijativnosti in iznajdljivosti krajevnega šolskega odbora je prepusteno, da si letno zagotovi še kritje ostalih stroškov.

Kritje vzdrževalnih stroškov bi se morebiti dalo urediti tako-le:

Šolske prostore, kurjavo, razsvetljavo in snajenje preskrbi občina, v kateri je sedež šole. Ako se razteza šolski okoliš na več občin ali dele več občin, morajo ostale občine na zahtevo povrniti del s tem zvezanih stroškov po razmerju števila vajencev.

Ostali stroški (honorarji, učila) bi se krili:

1. s prispevki oblastne skupščine in občin šolskega okoliša,
2. s prispevki države,
3. s prispevkom iz fonda, v katerega bi se stekale denarne globe radi obrtnih prestopkov in nerednega obiska obrtne šole,
4. s prispevki vajencev ali gospodarjev (šolnina),
5. s prispevki trgovskih, obrtniških in industrijskih korporacij, zadrug in društev ter raznih drugih podpornikov ter s prispevkom delavskih korporacij, katerih naloga je skrbeti tudi za izobrazbo naraščaja.

Prispevek oblastnega odbora naj bi znašal najmanj 30%, prispevek občine pa najmanj 20% proračunanih vzdrževalnih stroškov, skupno torej 50%.

Konkretno govoreno: Oblastna skupščina v Ljubljani bi prispevala letno okroglo Din 300.000— in občine Din 180.000—, oblastna skupščina v Mariboru pa Din 240.000— in občine Din 160.000—.

Svoj dosednji prispevek bi morala torej povišati ljubljanska oblastna skupščina za Din 140.000—, mariborska pa za Din 60.000—. Mnogo občin krije že doslej 20 in več odstotkov proračuna lokalne obrtne šole. Težkoče bi bile morebiti pri nekaterih manjših občinah. Tam pa so šole, katerih proračuni se gibljejo med 8000 in 12.000 Din. Eno petino teh stroškov pa bi tudi take občine gotovo prenesle.

Če bi se dosegla podpora oblastne skupščine in občin v pravkar omenjenem obsegu, bi bila polovica vzdrževalnih stroškov krita, s tem pa tudi zagotovljena ekzistenca in dobro uspevanje sedanjih obrtnih nadaljevalnih šol. Ostalo polovico stroškov bi gotovo krili prispevki raznih korporacij, gori omenjenega fonda iz glob radi obrtnih prestopkov ter prispevki države in vajencev odnosno gospodarjev.

Da se bodo ustanavljale obrtne nadaljevalne šole samo tam, kjer so potrebne in da se bodo proračuni delali in se bo gospodarilo tako, da bodo mogle biti gori navedene številke vzdrževalnih stroškov stabilne, je treba upravo vsake šole dati v roke primerno sestavljenemu in inicijativnemu krajevnemu šolskemu odboru, kontrolo in upravo vsega obrtnega nadaljevalnega šolstva v oblasti pa oblastnemu svetu za obrtne in trgovske nadaljevalne šole, v katerem bi imeli priliko in pravico besede zastopniki oblastne skupščine, države, stanovskih korporacij in šolnikov. O tem hočem izpregovoriti v prihodnjem poglavju.

(Dalje prihodnjič.)

GOSPODARSKI POLOŽAJ ITALIJE.

Poročilo zveze italijanskih industrij pravi, da je polagno izboljšanje industrijskega položaja v zadnjem času nekoliko napredovalo, da so pa posamezne industrijske panoge še zmeraj zelo na slabem. Kot ugodno znamenje navajajo povečanje predujmov Italijanske banke, ki so se dvignili od 1180 milijonov na 1375 milijonov lir.

Svetovni žitni trg.

Sprejemna zmožnost svetovnega žitnega trga se je v zadnjem času zelo zmanjšala. Neposredni povod za to je izredno počasna prodaja, kar se spriča letošnjega rekordnega pridelka še prav posebno pozna. V deželah preveška, posebno pa v Ameriki, so že danes v velikih skrbih, kako bodo veliki pridelek porabili oziroma prodali. Ponudba je temu primerno zelo velika, veselje do nakupa pa prav majhno. Neglede na resnično majhno potrebo nočejo konsumenti že zato nič kupovati, ker prihajajo od dne do dne nova rekordna poročila o pridelku pšenice. Tako na primer potrjuje Argentina uradno, da je njen z žitom obdelani svet letos za 5½% večji kot je bil lani. Vrh tega je pa v deželi še zelo veliko zalogo od lanske letine, tako da je pričakovati nadaljnega padanja cen. V Kanadi je že neoporečno ugotovljeno, da znaša pšenični pridelek v treh prerijskih provincih Manitoba, Saskatchewan in Alberta 527 milijonov bušlov, za celih 112 milijonov več kot lani. Od pšeničnega pridelka bodo mogli eksportirati 415 milijonov bušlov. Tudi v Kanadi so še zelo velike množine starega pridelka na razpolago, ki jih še kar naprej razpošiljajo. Tako si moremo razlagati čudni pojav, da je prišlo v Evropo od 1. avgusta do 1. septembra za 1 milijon kvartov več pšenice iz prekomorskih dežel kot v istem času lanskega leta. Razlaga za to iščejo v dejstvu, da se dobijo v Ameriki od druge roke razmeroma ceneje ponudbe, kar je za evropske importe pobuda, da nakupijo večje množine za spekulacijske namene. Od evropskih dežel opozarjajo posebno na Italijo, kjer so uvozno carino na pšenico izdatno zvišali, kar ni toliko posledica velikega domačega pridelka, temveč bolj gotovo posledica okolnosti, da hočejo reducirati porabo pšenice v prilog rižu. Francija bo imela letos, kot znano, veliko večjo importno potrebo kot lani, kar pride do izraza že v kupčijah, sklenjenih z Zedinjenimi državami. V Nemčiji upajo, da bo letošnji pridelek tako glede pšenice kot glede rži boljši kot so prej pričakovali. Na drugem mestu poročamo o nazadovanju cen ovsu ter da padajo tudi cene krmil, ker so prišle v Evropo nepričakovano velike množine argentinske ali platske koruze kot nadomestila za manjši pridelek evropske koruze.

VEČERNI KOMERCIJALNI TEČAJI NA TRGOVSKI AKADEMII V LJUBLJANI.

Za leto 1918/29 se otvorijo pričetkom oktobra na trgovski akademiji večerni komercialni tečaji, namenjeni predvsem osebam, ki se pripravljajo za vstop v javne službe ali pa so že v službah, a si želijo kot slušatelji večernih komercialnih tečajev razširiti in poglobiti svoje komercialno znanje. Predavanja se vrše v večernih urah od 7. do 9. ure ter obsegajo: 1. knjigovodstvo in kontorna dela; 2. trgovska korespondenca; 3. trgovstvo s posebnim oziranjem na trgovsko in menično ter slečajno (konkurzno) pravo; 4. slovenska stenografija (pri zadostnem številu prijavljenih tudi nemška); 5. italijanska s posebnim oziranjem na trgovsko-prometno frazeologijo in trgovsko korespondenco; 6. nemščina v istem izmerju. Komericalni tečaji trajajo do koncem aprila. Vpisovanje in vse potrebne informacije vsak dan pri ravnateljstvu trgovske akademije, Aškerčeva ul. 9./II., levo (poslopje tehniške srednje šole) ob uradnih urah.

Ljubljanska borza.

Tečaj 24. septembra 1928.	Povpraševanje Din	Ponudba Din
DEVIZI:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	22-84
Berlin 1 M.	13-5625	13-5925
Bruselj 1 belga	—	7-9180
Budimpešta 1 pengő	—	9-9275
Curich 100 fr.	1094-10	1097-10
Dunaj 1 šilling	8-0014	8-0314
London 1 funt	275-85	276-65
Newyork 1 dolar	56-86	57-06
Paris 100 fr.	221-25	223-25
Praga 100 kron	168-87	169-17
Test 100 lir	296-75	298-75

Ruske koncesije v koncesijski politiki.

Sovjetska vlada priobčuje obrise programa za bodočo koncesijsko politiko. V ospredju te nove politike je pospeševanje onih inozemskih koncesijskih ponudb, ki vsebujejo poizvedovalna in preiskovalna dela na polju pridobivanja zemskih zakladov. Posebne ugodnosti so predvidene za koncesijske ponudbe na polju dobivanja pisanobarvnih mineralij za izgradbo papirne, avtomobilske, kovinske, umetnosvilene ter strojnoekstraktne industrije, nadalje za transport za predelujočo industrijo, za poljedelstvo, mlekarstvo, sladkorno industrijo ter za bodoče gospodarstvo — mislijo vpeljati torej zopet nekaj novega. — Svet ljudskih komisarjev označa dosedanje koncesijsko politiko za nezadostno. Posebno so poudarjali pomanjkljivo delovanje koncesijskega odbora na polju interesiranja inozemskega kapitala za ruske koncesije.

Neki nemški list odgovarja na to grajo: »Sovjetska vlada se moti, če misli, da je pomanjkljivo zanimanje inozemskih podjetij za doseg koncesij v Rusiji posledica nezadostne agitacije koncesijskega odbora. Kakor kažejo polomi raznih koncesijskih podjetij (Mologa, Harriman itd.), danes inozemskemu podjetniku še ni mogoče, da bi v Rusiji delal z rentabilnostjo. Če bi se mogla sovjetska vlada odločiti, da bi ustvarila gospodarske in pravne temelje za uspešno delo koncesijskih podjetij, bi se tudi brez posebnega propagandnega delovanja ne mogla pritoževati nad pomanjkljivim zanimanjem inozemskega kapitala.«

Šmol-ova

„Gumitran“

mast za usnje

edino pravo sredstvo

za konzerviranje usnja

štrpacnih čevljev

„UNIO“, družba z o. z.

Maribor

Sladkor.

Katastrofa na Anhiljskih otokih je sprožila misel, da v bodoče velike zaloge sladkorja ne bodo prišle v poštev za svetovni trg. A vesli so bile prelirane. — Glede evropskega pridelka pravi Licht, da so se izgledi na dober pridelek v Češkoslovaški in deloma tudi v Franciji zboljšali, nasprotno pa v Nemčiji ter v deželah vzhoda, jugovzhoda in juga poslabšali. To se bo videlo tudi v prvi Lichlovi statistiki o sladkornem pridelku. Na severu in tudi v Levantli se je začela pojavljati konkurenca angleškega sladkorja, ki je tembolj nevarna, ker je angleška sladkorna industrija od države lako negovana kot nobena druga.

Hitro druga drugi sledeče mednarodne sladkorne konference nam pravijo, da normalni položaj svetovnega sladkornega gospodarstva še daleko ni dosežen. Te dni v Berlinu zborujoča konferenca je pritrdila predlogu polkovnika Tarafa, da se za oktober določena mednarodna konferenca ne bo sklicala. Dokler se vsi važni eksporterji niso odločili za sodelovanje, so nadaljna pogajanja brezpredmetna. Java bo pridelala letos okoli 3 milijone ton sladkorja (lani dva milijona), Kuba 4.700.000 ton. Svetovno porabo pa cenijo za 30% pod pričakovanjem. Če se bo od kubanske vlade za januar 1929 v Havano sklicana konferenca res vršila, bo videli v tem resen poskus, da se mednarodna sladkorna kriza odstrani s skupnimi dogovori. Seveda moramo besedo »kriza« gledati le s stališča producentov in ne tudi s stališča konsumentov.

POBIRANJE 1% TAKSE PO TARIFNI POSTAVKI 10, PRIPOMBA 4 TAKSNE TARIFE.

Nekatera finančna oblasla v Sloveniji so zahtevala, da plačajo tudi družbe z omejeno zavezo to takso, kalero plačujejo delniške družbe od kuponov, dividend in lantiem, češ, da pri družbah z omejeno zavezo tvori podlago za to takso dobiček, ki se izplača družbenikom. Interesenti so se temu upirali, češ, da taka interpretacija pri jasnem besedilu zakona ne more biti pravilna. V zadevi je intervenirala tudi Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani in dobila te dni sporočilo, da je Generalna direkcija davkov že odločila, da družbe z omejeno zavezo niso dolžne plačevati gornje takse. O tej odločbi se finančna oblasla obveste še le dni.

* * *

MEDNARODNI KARTEL SUROVEGA JEKLA.

V Luksemburgu je imel ta kartel sejo. Ugotovili so, da obstoji močno eksportno povpraševanje. Kljub temu so pustili produkcijske kontingente nespremenjene. Vse zapadne evropske skupine so ptekorale svoje kvote, tako v prvem kot v drugem četrtletju 1928. Tudi srednjeevropska skupina (Češkoslovaška, Avstrija, Ogrska) je v prvem četrtletju prekorala svojo kvoto. Češkoslovaška kvota je znašala po regulaciji, veljavni do 1. julija t. s., 1.43 mil. ton; a že leta 1927 je znašala češkoslovaška produkcija surovega jekla 1.88 mil. ton in je bila v prvem letošnjem četrtletju za 25% višja kot v odgovarjajočem lanskem četrtletju ter za 8% višja kot lani v zadnjem četrtletju. Drugo letošnje četrtletje je prineslo zopet povečanje za 4%. Avstrijska skupina je napravila v prvih štirih letošnjih mesecih 147.000 surovega jekla, a njena kvota je bila 133.000 ton. Tudi Ogrski so prekorali svojo kvoto, določeno s 300.000 tonami. Tem trem podskupinam so znižali konvencionalno kaznen za prvo polletje 1928 na 2 dolarja pri toni. Nemci so stavili predlog, ki bi pomenil v slučaju sprejetja korekturo nemške kvote navzgor.

Vstop Poljakov v mednarodni jekleni kartel je imel pri sedanjih pogajanjih le v toliko pomen, da je nemška skupina poročala o poteku trgovskih pogajanj med Nemčijo in Poljsko. Poročilo ni preveč optimistično. Vstop Poljakov v kartel je pa komaj mogoče, če se prej ne doseže z Nemci dogovor glede železa. Tvorba prodajnih zvez ni bila na dnevnem redu in je v poteku pogajanj tudi omenili niso. Belgijci se niso odrekli svojim kvotnim željam, dokler pa s svojo produkcijo zaostajajo za povpraševanjem, kot je to sedaj, so prodajne zveze odveč. Prihodnja plenarna seja Mednarodnega jeklenega kartela se bo vršila 13. decembra

* * *

ČEŠKOSLOVAŠKA SLADKORNA KAMPANJA.

Češkoslovaška državna finančna uprava je izdelala načrt, po katerem bo dala za financiranje sladkorne kampanje država državna sredstva na razpolaganje. Za izvedbo kampanje nameravajo dati sladkorni industriji na razpolago 200 do 300 milijonov Kč po nižji obresni meri. Sladkorna industrija je med najvažnejšimi v Češkoslovaški.

* * *

HOOVER ZA POLITIKO ZAŠČITNE CARINE.

V zadnjem svojem volilnem govoru se je obrnil Hoover zlasti na delavstvo in je trdil, da je postala Amerika bogata pod republikansko vlado ter da ji more le republikanska vlada to blagostanje naprej zagotoviti. »Blagostanje se pa da doseči in ohraniti samo s smotreno politiko zaščitne carine.« Hoover je obljubil ameriškim delavcem zaščito proti inozemski konkurenci in je poudarjal, da bo deloval še nadalje za omejitev doseljeniške kvote. Dalje je obljubil, da se bo zavzel za visoke delavske mezde, ker so samo te jamstvo za mir in blagostanje države. Seveda je Hoover pozabil oziroma ni maral povedati, da je vse sedanje blagostanje Amerike posledica svetovne vojske in iz nje izišle konjunktore.

Strokovno šolstvo.

TRGOVSKA NADALJEVALNA ŠOLA GREMIJA TRGOVCEV V MARIBORU.

Vpisovanje učencev in učenk v vse tri razrede trgovske nadaljevalne šole v Mariboru se vrši v nedeljo dne 30. septembra od 10. do 12. ure dopoldne v prostorih državne trgovske akademije na Zrinjskega trgu št. 1, I. nadstropje, v sobi št. 31. — Pri vpisovanju je predložiti zadnje šolsko izpričevalo in dve izpolnjeni rodovnici, ki se dobijo pri trgovskem gremiju ali v trgovini V. Weixl. Novinci morajo imeti razen tega še potrdilo gremija, da so tam vpisani kot vajenci. — Sprejemni in ponavljalni izpiti se prične v ponedeljek dne 1. oktobra točno ob 15. uri (ob treh popoldne). Ustmeni izpiti se vrše v torek 2. in eventuelno še v sredo 3. oktobra, nakar se razglasi definitivni sprejem novih učencev. Reden pouk prične v četrtek, dne 4. oktobra ob 15. uri. — Vodstvo šole.

CENTRALNA BANKA NEMSKE INDUSTRIJE.

Pred par dnevi so ustanovili banko z gornjim naslovom; namen ji je, da zadovolji kreditno potrebo srednje in manjše industrije. Sredstva hočejo dobiti v inozemstvu, in sicer v znesku do desetkratne delniške glavnice, to je do 175 milijonov mark; osnovna glavnica 175 milj. mark. Mislijo, da bodo dali industriji denar lahko na razpolago po 725%. Meja posojila je v splošnem določena s 30% vrednosti doličnega industrijskega podjetja, pri čemer se sme enkratni posojilni znesek gibati med 50.000 in 2.000.000 mark. Krediti so dolgoročni in služijo v prvi vrsti pospeševanju eksporta. O dovolitvi kreditov odločajo lokalni kreditni odbori. Banka bo morala najprej pregledati in odobriti že predložene prošnje za kredit. Z izplačili bo pa mogla banka začeti šele v par mesecih.

FORD V SOLUNU.

Uprava Fordovih tovarnov se je obrnila na komisijo za razširjenje proslega pristanišča v Solunu in na grško vlado s prošnjo, da se prepusti Fordovim tovarnom v prostem pristanišču zemljišče v obsegu 10.000 m² v svrhu zgradbe montažne tovarne. Vemo, da je bila v načrtu gradba enake tovarne v kakšnem dalmatinskem pristanišču, a pogajanja z jugoslovansko vlado niso dovedla do nobenega rezultata.

Trgovina.

Mednarodna kovinski trg. Kupčija na mednarodnih trgih surovih kovin se je v zadnjem času samo v Ameriki nadalje dvignila. Z največjim zanimanjem zasledujejo pogajanja aluminijeve in svinčene industrije. Aluminijev kartel obstoji dve leti in gre sedaj za njegovo obnovo; norveška produkcija po svoji večini ni v kartelu. Cilj kartelizacije je bil, da se neizbegljivo padanje cen za vozi v tak tir, da pri tem produkcija ne trpi. Najprej je kartel evropsko ceno 118 funtov za 1 tono znižal na 105 funtov, pri čemer so mislili, da bo ta cena obstala dve leti. To pa ni bilo mogoče in so morali v letošnjem maju ceno zopet znižati za 10 funtov, na 95 funtov. A ta cena je še zmeraj previsoka, če hoče dobiti aluminijeva industrija nadaljne nove odjemalce. Svetovna produkcija surovega aluminija je pač že trikrat tako velika kot pred vojno, a če bi bile cene nižje, bi lahko še narasla. Največji nasprotnik kartela je ameriški trust aluminija, ki na posameznih prekmorskih trgih bolj poceni prodaja kot evropski kartel. — Londonska konferenca svinca naj dobi sredstva in pota za sporazum glede mednarodne produkcije. Cena v Londonu je padla od ca. 34 funtov v letu 1925 na 20 funtov in znaša sedaj nekaj nad 22 funtov. Padec cene je v prvi vrsti posledica močno narasle svetovne produkcije, ki je znašala leta 1913 še 1.168.000 ton, lani pa že 1 milijon 657.000 ton. Poraba se pa manjša. Inicijator londonske konference je angleški svinčeni magnat Horne, ki je mnenja, da je pristojevoljna omejitev v produkciji svinca danes tembolj potrebna, ker se sedanja produkcija rude trajno ne more vzdržati, ker bi znalo sicer nastopiti prečasnno izčrpanje najdišč.

Krmila. Kljub pomanjkanju krmil so na trgu njih cene padle, ker je Argentina v zadnjem času evropska pristanišča s koruzo preplavila. Značilno za to je, da se je v zadnjem tednu dvignila v Evropo poslana množina argentinske koruze od 168.000 na 210.000 ton. To se pozna tudi pri ovsu, ki kaže v zadnjem času prav tako padajočo tendenco.

Trgovska bilanca Francije. V prvih letošnjih osmih mesecih je znašal uvoz v Francijo 32 milijonov ton v vrednosti 345 milijard frankov, za 141 milj. ton ali za 244 milj. frankov manj kot v istih lanskim mesecih. Izvoz je pa znašal 272 milj. ton v vrednosti 333 milijard frankov, za 2.600.000 ton več in za 2.2 milijardi frankov manj kot lani.

Trgovina v Italiji. Uvoz v Italijo v avgustu je znašal 1500 milijonov lir, izvoz iz Italije 1100 milijonov lir. Uvoz se je napram juliju znižal za 166 milijonov lir, to je za več kot 9 odstotkov, izvoz je pa narasel za 120 milijonov lir ali za 12 odstotkov. V času od 1. januarja do vključno avgusta je znašal uvoz 14.300 milijonov lir, izvoz 9100 milijonov lir, bilanca torej za 5200 milijonov lir pasivna.

Trgovsko sotrudnico mešane stroke, z večletno prakso, kmečko dekletje z 8 razredi samostanske šole, 21 let staro, pridno, prikupljivo in pošteno, z dobrimi referencami priporočam gg. trgovcem. — Fr. Radešek, korektor, Jugoslovanska tiskarna, Ljubljana.

Industrija.

Rentabilnost podjetij v U. S. A. Večina ameriških industrijskih in trgovskih podjetij je v drugem letošnjem četrtletju mogla svojo rentabilnost izdatno izboljšati. 222 vodilnih podjetij, ki jih Amerika šteje, je zaslužilo skupaj okoli 155% več kot v drugem lanskem četrtletju; vsota dobičkov v prvem letošnjem polletju je celo večja kot v prvem polletju zelo ugodnega leta 1926. Največji je bil dvig dobička pri avtomobilni industriji, za 20%. Za njo pridela petrolejska industrija in rudarstvo.

Nemci in Angleži v industriji umetne svile. I. G. Farben je prevzela delniški pokret v juliju s kapitalom 1 milijona funtov ustanovljene britanske družbe umetne svile »Breda«. Ta mimoriten paket je dobila od neke londonske banke, ki ji niso hoteli dovoliti upravnega sedeža v novi družbi. To je prvič, da se udeležuje I. G. Farben in finansiranju tovarne umetne svile v inozemstvu. S tem, da sodeluje I. G. Farben z britanskim podjetjem, se je izvršila važna transakcija v mednarodni industriji umetne svile. Britanska skupina »Breda« je v rahli zvezi s francosko industrijo umetne svile, ki stopi s tem korakom v bližje kupčijske zveze z nemško industrijo umetne svile.

Promet.

Železnica Priština — Peč. Prometno ministrstvo je z odlokom dovolilo od železniške gradbene direkcije predlagano gradbo normalne proge iz Prištine v Peč. To je v kotlu Metohija. Prvi del proge, 20 km, bo oddan te dni polom licitacije in bodo takoj nato pričeli tudi z zgradbo. Sedaj vršijo tam doli promet avtomobili.

Elektrifikacija finskih železnic. Po vsod po svetu elektrifikacija hitro napreduje. Sedaj je sklenil tudi finski elektrifikacijski odbor, da bo elektrifikacijske načrte za železnice še lelos dovršil. Pospešenje del je posledica izvršbe velike državne elektrarne ob slapovih Imatra. Finska ima zelo veliko vodnih sil, odtokov jezer skozi ledeniške groblje proti morju.

Premog, drva, koks, kovaški premog in oglje »ILIRIJA«

Vilharjeva cesta (za Glavnim kol.), Kralja Petra trg 8, Miklošičeva c. 4
Telefon štev. 2820.

PO SVETU.

Za zaščito označbe »plzensko pivo« v inozemstvu se pripravlja od strani prizadetih činiteljev zopet večja akcija.

Sladkorna obrt na Češkoslovaškem, tako pridelovalci pese kot lastniki sladkornih tovarnov, so sklenili, da se odpravijo restriktivne navedbe, določene za letošnje kampanjo.

Francoska Banque Industrielle de Chine je zaključila zadnje poslovno leto z zgubo 65 milijonov frankov (v prejšnjem letu 50 milijonov), in so se s tem znižale njene rezerve od 107 na 60 milijonov frankov.

Nemška avijatika napreduje; znani Hünefeld se je podal v aeroplanu na svetovno potovanje, sedaj bo pa šel okoli sveta novi veliki »Zeppelin«. Poskusno vožnjo je »Zeppelin« dobro prestal.

Banque Générale v Bruslju je dvignila v februarju glavnico od 100 na 200 milijonov frankov in jo bo dvignila sedaj na 250 milijonov.

Newyorška Excelsior Savings Bank (saving — hranilno) je zvišala obresino mero od 4 na 4 1/2 %. To je zbudilo splošno začudenje in je značilno za sedanji položaj denarnega trga. Mera 4% je obstojala nespremenjena od leta 1908 naprej, sedaj določena mera 4 1/2 % je pa najvišja od leta 1881 naprej, torej v 47 letih.

V rumunski produkciji umetne svile se uveljavlja tudi nemški kapital. Svoj čas smo poročali o prvi rumunski tovarni umetne svile.

Dolžnost vsakega zavednega trgovca je, da pridobi vsaj enega naročnika na »Trgovski list«!

Ivan Hribar:

124

Moji spomini.

Tu sem se spomnil, in sem to deželniemu predsedniku omenil, nekih demonstracij, katere je nekoč proti kazini zorganizoval Štefe. Bile so jako burne. Demonstrantje, katerim se je, ker je bila nedelja, pridružilo kmalu več ljudi, ki so slučajno mimo prišli, je v »Zvezdi« pred kazino vpilo, žvižgalo in semtertje je kdo vrget tudi kamen proti njej. Tem nevarnejša postajala je situacija, ker so kazinotje kakor nalašč prišli iz kazinskih prostorov, postavili se ob kazinskem poslopju in vrtu ter se proti ljudstvu obnašali izzivajoče.

Vsa »Zvezda« bila je nalaščena polna ljudstva. Red vzdrževal sem sam z občinskimi svetnikom Podgorškom ob asistenci vseh policijskih uradnikov in policije. Ko je stvar postajala grozeča, dal sem nastopiti tudi orožništvo.

Nekako proti 11. uri sporoči mi takratni tajnik deželnega predsedstva baron Rechbach, da je deželni predsednik baron Hein dal ukaz naj nastopi vojaštvo, češ, da se je po poročilih, ki so mu prihajala iz kazine — ta poročila dajal mu je dr. Schaffer — pričel, da policiji in orožništvu ne bo mogoče vzdržati reda in obvarovati kazine dejanskih napadov. Ker mi je bila najbližja telefonska postaja, kajti to vest sem izvedel na spodnjem koncu »Zvezde«, pri Kirbischu, stopil sem tje, poklical deželnega predsednika ter mu izjavil, da proti njegovi odredbi kar najodločneje protestujem zato, ker v nastopu vojaštva vidim veliko nevarnost. Vojaštvo je namreč ob najmanjšem poskusu dejanskega napada obvezano rabiti orožje in bi tako utegnile posledice biti dalekosežne. Naznanil sem mu, da pojdem takoj na brzojavni urad, da protestujem pri ministrskem predsedniku. Baron Hein odgovoril je na to: »Ako ravno hočete, storite to!«

Od Kirbischa bil sem namenjen na brzojavni urad. Ko pridem med demonstrante v »Zvezdo«, ustavi me neki policaj ter mi pravi, da želi prezidijalist baron Rechbach z mano govoriti. Prosil me je, naj pridem v kazino. Ko pridem tje, pravi mi baron Rechbach:

»Ravnokar mi je deželni predsednik telefonično sporočil, da sedaj ne more preklicati odredbe glede nastopa vojaštva, da pa Vas prosi, da prevzamete dispozicijo čez nje.« Odgovoril sem mu, da jemljem to na znanje, kar naj sporoči deželniemu predsedniku, obenem pa ga poprosil, naj sede k meni v voz, da se popeljeva vojaštvu nasproti in da me častniku, ki bode imel komando nad vojaštvom, predstavi kot disponenta glede vojaške asistence. Ko baron Rechbach deželniemu predsedniku odtelofonuje, stopi k meni v voz in odpeljeva se skozi Wolfovo ulico proti Marijinemu trgu. Tu nama že pride oddelek vojaštva v brzem koraku nasproti. Ustaviva ga in baron Rechbach predstavi me poveljujočemu častniku. Na to sem dotičnemu častniku izjavil: »Odgovornost za red nosim jaz in sem si v svesti, da red tudi vzpostavim. Prosim Vas torej, da daste povelje, naj se vojaštvo takoj vrne v vojašnico.« Častnik je salutoval ter je komandoval vojaštvo nazaj v vojašnico. Ko so ljudje, ki so gledali ta prizor, videli, kaj se je zgodilo, spustili so se v burno živjoklicanje ter so leteli nazaj v »Zvezdo«, da tamkaj zbranim demonstrantom ta dogodek sporoče. V dobrih petih minutah poleglo se je vse razburjenje in demonstrantje so se razšli do dobrega.

Na tak način, pripomnil sem baronu Schwarz, dajo se najlažje demonstracije udušiti. Toda vse ni nič pomagalo; baron Schwarz ostal je pri svojem ukrepu, da bo imel dispozicijo z vojaštvom okrajni komisar Mathias.

Tisto popoldne vozil sem se zopet po mestu, opominjajoč prebivalstvo, naj bo mirno in naj zlasti zvečer ne hodi na ulice. Osobito sem svaril ženske, ki jih je radovednost gnala na ulice. Saj so v Ljubljani pri demonstracijah osobito ženske vedno oni živeli, ki — dasi sam miren — vendar pomaga povečavati populne nastope. Priporočal sem jim torej, naj gredo domov in naj se zvečer ne prikazujejo na ulice. Zal, da vse to ni prav nič izdalo. Kajti ulice so se, čim je padel mrak, hitro polnile in občinstvo je valovilo po njih sem in tja, kličoč tu »živjok«, tam »pereat«. O mraku nastopilo je vojaštvo.

Telefonska poročila naročil sem, da se mi morajo

podajati sproti. Proti polnoči naznanj mi centralna stražnica, da je vojaštvo ob franciškanskem mostu streljalo ter da je padlo nekoliko ljudi. Pozvonil sem ter prosil telefonsko centralo, naj me zveže z deželnim predsednikom. Ko se je to zgodilo, zaklical sem v telefon: »Kar ste imeti hoteli, to imate! Ravnokar sem dobil poročilo, da je vojaštvo streljalo ter da je nekoliko ljudi padlo. Vso odgovornost odklanjam od sebe ter prelito kri kličem nad Vaso glavol!« Nato sem odzvonil, ne da bi čakal kakkega odgovora ter letel na Mestni trg, kjer sem ravno pred magistratom našel precejšno množico ljudi, ki je spremljala transport nekega ranjenca na policijsko stražnico.

Ko me množica ugleda, začne mi živahno klicati: »Pereat!« Ne da bi bil količkej izgubil svoje hladnokrvnosti, postavim se pred množico ter jej z gromkim glasom zakličem: »Torej mene hočete križati, predno ste sodili! Prelita kri je hujše užalostila mojo dušo, kakor Vaše! Prihite! sem, da zabranim nadaljno nesrečo. Sodite šele takrat, ko boste preudarnejši!« Ko je občinstvo slišalo te odločne besede, obmolknilo je; toda le za trenotek. Takoj nato je začelo živahno klicati: »Živjok župan!« V tem je pred magistrat prihitel večji oddelek vojaštva ter se je postavil pred Krisperjevo in Ledenik-Grassellijevo hišo. Častnik, ki mu je poveljeval, ukazal je, naj se pomakne — na juriš pripravljeno — brzim korakom proti množici, ki se je bila zbrala pred magistratnim poslopjem. Videč to, stopim vojakom nasproti ter — k častniku obrnjen — zakličem v nemškem jeziku na ves glas: »Ali Vam ni dosti nedolžnih žrtev? Streljajte v neoboroženo množico. Tu sem pred Vami jaz, župan. Če se Vam ne zdi še dosti, kar ste storili, zaukažite ustreliti še mene!« — Čuvši te besede, ukaže častnik vojaštvu, naj se umakne zopet nazaj na nasprotno stran. Jaz pa sem stopil na stražnico, kjer sem videl nekega ranjenca in kjer so mi s kratkimi besedami povedali, kaj se je zgodilo. Vodja straže mi je tudi naznanil, da je poklical že rešilno postajo in da bode leta vsak trenotek na mestu.

(Dalje pribodnjil.)

GOSPODARSKE VESTI.

Uvoz vina v Avstrijo v prvi letošnji polovici je znašal nad 128.000 hektolitrov proti dobrim 87.000 hektolitrom v prvi lanskii polovici. Največ vina je prodala Italija, 36.000 hl; sledila je Grčija z 32.000 hl, Španija s 15.000, nato šele Bolgarija in Jugoslavija, vsaka s 13.000 hektolitri. Na Italijo je vsak mislil, na Grčijo in Španijo pa ne.

Sleški sladkorni industriji so naprosili nemško državno vlado za takojšnje odredbe proti nameravani prodaji češkoslovaškega sladkorja v Nemčiji.

Poravnalnih postopanj v Češkoslovaški je bilo v avgustu 152; pasiva 36'5 milj. Kč, aktiva 16'6. Konkurzov je bilo v vsej državi 27 s pasivi 2.300.000 Kč in z aktivni 900.000 Kč.

Crédit Général des Pétroles je spričo razširjenja v gališki petrolejski industriji pomnožil glavnicu od 75 na 200 milijonov frankov in jo bo smel zvišati še na 400 milijonov.

V Solunu hoče zgraditi Ford tovarno avtomobilov.

Dresdener Bank bo vpeljana na amsterdamski borzi. Nedavno je bila vpeljana na tej banki Diskontogesellschaft.

Konferenca srednjeevropskih žitnih borz se vrši 28. t. m. v Brnu na Moravskem. Pečala se bo v prvi vrsti z načrtom pogodbe o kupčiji z ječmenom. Konferenca na Dunaju se je pečala s pogodbo za pšenico in koruzo, konferenca v Pragi v letošnjem maju pa za rž.

Mednarodna sladkorna konferenca se vrši 21. t. m. v Berlinu.

Mednarodna zveza cevi zboruje 21. in 22. t. m. na Dunaju in pričakujejo udeležbo 50 do 60 delegatov.

Svetovni dan varčevanja bo letos najbrž 31. oktober. Z raznimi letaki, predavanji itd. bodo povsod opozarjali na važnost varčevanja.

Letina v Češkoslovaški je v splošnem srednja, v nekaterih okrajih boljša kot srednja. Stanje krmil in sočivja je neugodno. Krompir bo dobro obrodil.

Trgovska pogajanja med Nemčijo in Poljsko se po poročilih iz Varšave nadaljujejo z veliko intenzivnostjo.

V Evropi se mudi C. E. Čang, predsednik trgovske zbornice v Mukden (Mandžuriji) in narodne zveze kitajskih trgovskih zbornic. Išče gospodarskih stikov, v prvi vrsti za izrabo bogate mandžurske poljedelske produkcije in za študij vprašanj eksporta in importa.

Davčni dohodki na Francoskem so znašali v avgustu 3193 milijonov frankov, to je 223 milijonov frankov več kot je bilo v proračunu. Skupna vsota davčnih prejemkov v prvih letošnjih osmih mesecih je bila za 1895 milijonov frankov višja od proračuna in za 904 milijone milijone frankov višja kot v isti dobi lanskega leta.

Carina na žito v Italiji je bila s kraljevskim dekretom od 13. t. m. povišana od lir 7'50 na lir 11; za to se je zvišala tudi carina na moko na 16'75 in carina na pšeno na 22'75 lir.

Budimpeške elektrarne izkazujejo v proračunu za bodoče leto faktični čist dobiček 12 milijonov pengő.

Za sanacijo ogrskega zasebnega gospodarstva hočejo prilegniti v prvi vrsti francoski kapital. Z razširjenjem kreditov morajo odpasiti tudi visoke obresti.

Število brezposelnih na Dunaju je padlo v prvi polovici septembra na 57.700 in je bilo za 12.700 nižje kot v istem času lanskega leta.

Predkonferenca o predvojnih dolgovi nasledejenih držav je sklicana sedaj definitivno za dan 12. oktobra na Dunaj.

Royal Dutch bo izdala v januarju 1919 novo emisijo delnic.

Novo družbo za trgovino in industrijo so z glavnicu 5 milijonov frankov ustanovili v Parizu. Udeleženi sta tudi neka dunajska in neka budimpeška banka.

Pridelek konoplje na Ogrskem pomeni rekord. Na 20.000 oralih s konopljo obdelanega sveta so pridelali povprečno 30 metrskih stofov na oralu. Kvaliteta pa vsled suše ni posebno dobra.

Pridelek koruze v Rumuniji je bil vsled suše letos tako majhen, da bo zadostoval komaj za domačo potrebo in da za eksport ne bo nobenega preostanka.

Luksemburško efektivno borzo bodo otvorili v prihodnjem letu.

Lancashirejska tekstilna obrt razmotriva zopet vprašanje skrajšanja delovnega časa.

Borzo surove svile so otvorili v New-Yorku.

Španska carina se mora od 10. sept. naprej v 25% plačati v zlatu, v ostalih treh četrtinah pa še zmeraj lahko v španskem papirnem denarju.

Carino na žito je italijanska vlada zvišala, da spodbode kmete k razširjenju z žitom obdelane zemlje.

Italijanski kemični trust Montecatini je kupil velik svet, kjer bo napravil tovarno za izdelovanje umelne svile po sistemu Gillet. Podjetje financirajo tudi Francozi.

RAZNO.

Pathé. Znana družba gramofonov itd. Pathé je odstopila nemško-angelski skupini Columbia-Lindstroem širi petine svoje delniške lastnine po 400 odstotkov, da se izkoristi s tehniško izpolnitvijo te skupine. Columbia-Lindstroem bi dvignila prodajo na Francosko in bi pri tem izrabila trgovsko organizacijo družbe Pathé.

Poraba bencina in petroleja v Avstriji. V zvezi z dvigajočim se avtomobilnim prometom v Avstriji — o čemer smo že poročali — je naraščanje porabe bencina, ki so ga prodali letos za 30 odstotkov več kot lani. V polletnih mesecih so zaznamovali doslej nedosežene količine. Prodaja petroleja je narasla nasproti lanskemu letu za 5 do 10 odstotkov, kar je posledica rastoče porabe poljedelskih traktorjev.

Surovi petrolej kot avtomobilno kurivo. Angleški kraljevski avtomobilni klub poroča, da so v zadnjem tednu z dvema tovornima avtomobiloma, kurjenima s surovim petrolejem, napravljene poskusi imeli nad vse pričakovanje ugoden uspeh. Ta uspeh bo mogel čestiti

transportni promet popolnoma preleviti. Cena uporabljene petroleja je znašala 4 do 5 centov za galono (4'54 l). — Strokovno mnenje o tem je sledeče: Poskuse kurjave avtomobilov s surovim petrolejem delajo že dolgo časa in so tozadevni napori prav izredni. Tvrdba Bosch n. pr. je izdala v lo svrhu že nad 1 milijon mark. V bistvu gre za to, da se Diesellovo načelo v katerikoli obliki uporabi v prid avtomobilne tehnike. Vest iz Londona nam samo pravi, da se tudi na Angleškem s tem problemom resno pečajo.

Borza dela v Mariboru. Od 16. do 22. septembra t. l. je iskalo dela 132 moških in 97 ženskih oseb; 122 službenih mest je bilo prostih; 44 moških in 55 ženskih, tedaj 99 oseb, je dobilo delo, 26 jih je odpotovalo, 196 pa odpadlo. Konec tedna je ostalo še 180 moških in 166 ženskih, tedaj 346 oseb v evidenci. Od 1. januarja do 22. septembra pa je dela iskalo 6183 oseb, 3368 službenih mest je bilo prostih; 2249 oseb je dobilo delo, 1507 jih je odpotovalo, 2081 pa odpadlo.

Pri Borzi dela v Mariboru dobijo delo: 24 hlapcev, 12 viničarjev, 1 klepar, 4 kotlarji za delavnico državne železnice v Nišu, 2 sodarja, 1 čevljar, 1 mizar, 1 kolar, 1 brusar žag, 3 zidarji, 2 tesarja, 1 slaščičar, 1 krojač, več vajencev (mizar-ske, ključavničarske, mlinarske, pekove-ske, kolarske in zlatarske obrti), kakor tudi 7 služkinj, 8 kuharic, 2 gospodinji, 2 kuharici v gostilni, 2 sobarici, 2 postrežnici, 1 likarica, 1 pletilka, 1 servirka, 8 šivilj za perilo, 1 šivilja za obleko, 2 natakarici.

Borza dela v Mariboru išče nujno dva monterja za napeljavo plinskih cevi in zidarskega polirja, kateri dobi delo takoj.

Brazilska kava. Svetovna poraba brazilske kave pri zadnjem pridelovalnem letu se je nalahno dvignila. V l. 1926/27 so odposlali iz Braziliije vsega skupaj 13.100.000 vreč kave po 60 kg; v preteklem letu, ki se je zaključilo 30. junija, je znašal eksport 13.500.000 vreč, torej 400.000 vreč več. V Severno Ameriko je šlo 7.350.000 vreč (leto prej 7.140.000), v Evropo pa 5.400.000 vreč (leto prej 5.270.000), torej v obeh slučajih letos več.

TRŽNA POROČILA.

MARIBORSKI TRG, DNE 22. SEPTEMBRA 1922.

Prvi mariborski jesenski trg je bil le srednje založen, toda prav dobro obiskan. Slaninarjev je bilo kakor pretečni teden 29, kmečkih s krompirjem, kumaricami, čebulo in zelenjavo naloženih voz je bilo 35, s sadjem naloženih pa 20. Cene mesu so ostale neizpremenjene.

Perutnine in drugih domačih živali je bilo le okoli 200 komadov. Cene perutnine so bile še iste visoke kakor pretečni teden, domačin zajcem pa 5—25 Din, grlicam 30 do 35 Din za komad.

Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice. Cene krompirja 1'50—2, kislemu zelju 4, kisli repi 3, paradižnikom 3—6, zeleni papriki 8—10, hrenu 8, fižolu v stročju 8 za kg, karfiolu 3—5, kumarcam 0'50—2, zeljnatim glavam 0'50—3, zeleni papriki 0'25 do 1, ohrovu 0'50—1, glavni solati in endiviji 0'50—1'50 za komad, čebuli 2'50—3, česnu 8—10 za kg, maslu 36—55, siru 25 do 80 za kg, mleku 2'50—3, smetani 10—14 za

liter, olju oljčnemu 20—26, bučnemu 18—20 za liter. Sadju: jabolkam in hruškam 3—8, breskvam 14—16, grozdju 8—12, slivam 2 do 3, češpljam 5—7 za kg. Cvetlicam 0'25 do 7 za komad.

Lončena in lesena roba 1—100 Din, lesene grablje 6—8, brezove mefle 2'25—5'50 Din komad, koruzna slama 25—30 za vrečo.

Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo 19. septembra je bilo 12 voz sena in 6 voz slame, v soboto 22. septembra pa 9 voz sena in 4 voze slame na trgu. Cene so bile senu 80—140, slami pa 45—55 Din za 100 kg.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Mašinsko odeljenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 28. septembra t. l. ponudbe glede dobave železne žice in železnih mrež, toporišč za sekire in kladiva ter glede dobave klobučevine; do 29. septembra t. l. glede dobave oblek iz impregniranega platna; do 1. oktobra t. l. glede dobave žičnikov, kotnega železa in zatikačev; do 2. oktobra t. l. glede dobave 3000 komadov »Knjižic o prepotovanih kilometrih«; do 3. oktobra t. l. glede dobave železnih matic, zakovic in podložnic; do 5. oktobra t. l. glede dobave vijakov, pločevine in železnih plošč. — Saobračajno-komercialno odeljenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 4. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 2200 izvodov vrvice za signalne rogove in piščalke, 2000 komadov slamnatih podnožnic ter glede dobave santinobra, politur-laka, salmijaka v kosih, hrastove lazure. (Predmetni pogoji so na vpogled pri posameznih odeljenjih.) — Delavnica državnih železnic v Mariboru sprejema do 2. oktobra t. l. ponudbe glede dobave ca 10.000 kg jekla; do 6. oktobra t. l. pa glede dobave ca. 300.000 komadov vijakov. — Dne 5. oktobra t. l. se bo vršila pri Ministrstvu vojske in mornarice, odeljenje za mornarico, v Zemunu ofertalna licitacija glede dobave 20.000 kg fižola. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

Dobave. Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 3. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 40.000 kg portland-cementa. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 4. oktobra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave materiala za bloknapravo; dne 6. oktobra t. l. glede dobave 50.000 komadov strešne in zidne opeke; dne 10. oktobra t. l. pa glede dobave 20.000 komadov bukovih pragov. (Predmetni oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.) — Dne 2. oktobra t. l. se bo vršila pri Komandi Savske divizijske oblasli v Zagrebu ofertalna licitacija glede dobave 498.000 kg ovsa; dne 3. oktobra t. l. glede dobave 560.000 kilogramov sena; dne 5. oktobra t. l. pa glede dobave živil (fižol, zelje, testenine, rezanci itd.) Pogoji so na vpogled pri omenjeni komandi.)

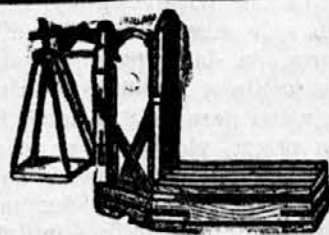
Prodaja. Dne 6. oktobra t. l. se bo vršila pri Upravi 2. Zavoda za izradu vojne odeče v Sarajevu ofertalna licitacija glede prodaje raznih odpadkov od železa, pločevine, usnja itd. (Pogoji so na vpogled pri omenjeni upravi.)

Anton Tavčar-Maribor

Izdelovanje klobas

in prekajevanje mesa

Jurčičeva ul. 3 Telefon int. 147

Karol Ussar
izdelovatelj tehnic
MARIBOR, Plinarniška 17
ima v zalogi in popravlja vsakovrstne tehnice.
Avtoigenično varjenje!

Pivovarna
TSCHELIGI
Maribor

Telefon štev. 555.

Prvovrstno svello in črno
pivo v sodih in steklenicah.
Izdelovanje vseh vrst žganja.

Prometni zavod za premog d. d.
v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15/I.

prodaja samo na debelo

PREMOG tu- in inozemski za indu-
strije in domačo kurjavo, **KOVAŠKI**
PREMOG vseh vrst, **KOKS**, livarski,
plavžarski, plinski, **BRIKETE**.

VELETRGOVINA
kolonijalne in specerijske robe
IVAN JELAČIN
LJUBLJANA

Zaloge sveže pre-
sne kave, mletih
čičov in različnih
voda.

Težna in solidna
posredstva!

Zahvalujte cenik!

Tiskarna MERKUR, Ljubljana

trg-ind. d. d. - Simon Gregorčičeva ulica 23

se priporoča za tisk vsakovrstnih listov za trgova-
čevstvo, industrijo in urade. -- Lastna knjižarnica